

Програма за управление на Община Монтана

2011 – 2015

ИНФРАСТРУКТУРА

Изграждането на модерна инфраструктура е базова политика в нашето управление. Развитието ѝ засяга всички сфери на икономическия, обществения и социалния живот. Стабилното и балансирано развитие на общината е пряко следствие от изградената инфраструктура.

Монтана има разработен Стратегически план за развитие на общината със следните приоритети:

- ✓ изграждане на екологични обекти, осигуряващи екоравновесието в района;
- ✓ изграждане и рехабилитация на улиците и зелената система;
- ✓ изграждане на ВиК-мрежата и газоснабдяването;
- ✓ поддържане на общинския сграден фонд в здравеопазването /основно в частта на доболничната помощ/, училищата, детските градини и ясли, старческите и социалните домове, спортните бази;
- ✓ превенция на риска от природни катаклизми като наводнения, пожари и др.

Изграждане на екологичните обекти

След пускането в експлоатация на Градската пречиствателна станция за отпадъчни води /ГПСОВ/ и Депото за твърди битови отпадъци /ДТБ/, започна изграждането на сепарираща инсталация, отговаряща на всички европейски изисквания в този сектор. Съоръжението ще удължи живота на депото като голяма част от битовия отпадък, включително и биологичния, ще се преработва и ще влезе в нова употреба. Инвестицията е на стойност 9 000 000 лв., а средствата са осигурени от държавния бюджет. С отпуснатите до сега 3 500 000 лв. през октомври тази година ще бъде завършена строителната част. Цялото изграждане на обекта и пускането му в експлоатация трябва да приключи в следващите 4 години.

Изграждане и рехабилитация на уличната и зелената система

През следващите 4 години ще продължим политиката си за подобряване на градската среда. Рехабилитацията на уличната мрежа, реконструкцията на тротоарите и изграждането на нови паркоместа са в нашата програма за управление.

- ✓ По проект „Интегриран план за развитие на Монтана” ще бъдат разработени подробни устройствени планове в две зони на града. Стойността на проекта е 499 896 лв. 85% от тях са осигурени от Европейския фонд за регионално развитие, 10 % от държавния бюджет, а 5% е съфинансирането със собствени

средства. В рамките на проекта ще се направят и проучвания за три възлови комуникационни съоръжения, засягащи пряко транспортната мрежа в Монтана:

- изграждане на кръгово движение в района на ул. "Патриарх Евтимий" и ул. „Веренишка“. Това е един от входовете на града, където в момента движението е затруднено;
  - разширение на ул. „Св. Кл. Охридски“ в участъка от бул. "Трети март" до ул. „Парта“ с подмяна на подземните комуникации. Ще бъде заложено и разширение на уличното платно;
  - удължаване на ул. „Парта“, която ще минава през ул. "Арнолди" до бул. „Монтана“. Целта е да бъдат улеснени живеещите в кв. „Младост“, както и автомобилният трафик.
- ✓ Върху площ от 11 декара в храмовия комплекс „Свети Дух“ ще бъде изграден нов парк. В момента се извършва проектирането му. Ще има алеи с пейки, детски площадки и водни площи, както и места за паркиране.

Изграждане на подземни комуникации

В ремонта и изграждането на В и К – системите и газоснабдяването през следващите години основно място е отделено на най-мощния проект - „Доизграждане и рехабилитация на водоснабдителната и канализационна мрежа на град Монтана“, т.нар. воден цикъл. Той е на стойност 6,1 милиона лв. Финансирането му е по оперативна програма на Европейския съюз. С изпълнението му ще постигнем:

- ✓ осигуряване на всички домакинства в Монтана с достатъчно питейна вода;
- ✓ ограничаване на аварията по водопроводната мрежа, което ще намали разходите за използването и поддръжката ѝ;
- ✓ спад на загубите по водопроводната мрежа;
- ✓ подобряване питейните качества на водата;
- ✓ подобряване здравето на населението в Монтана;
- ✓ постигане на екологосъобразно пречистване и заустване на отпадъчните води от населеното място в съоръжение за третиране на фосфорната замърсеност в ГПСОВ.
- ✓ подобряване на жизнената среда в града в резултат на разширението, реконструкцията и рехабилитацията на канализационната мрежа;

Общо 110 км е канализационната система на Монтана. От тях 107,8 км са изградени в града. Оставащите неизградени 2,2 км се намират в лявата част на кв. „Мала Кутловица“. В квартала ще бъде направен и успореден на дерето колектор, който ще отвежда каналните води към пречиствателната станция. По проекта ще бъде рехабилитирана и подменена 45 км от съществуващата канализационна и колекторна система в централната градска част. Ще се направят нови шахти и дъждооттоци. Водният цикъл на Монтана трябва да бъде завършен три години след старта.

През годините на управлението ни бе завършено водоснабдяването на селата Долна Рикса, Горна Вереница и Липен. Водоснабдителните системи на първите две села вече са предадени за стопанисване на В и К, предстои това да стане и за село Липен.

Поддържане сградния фонд

И през следващите 4 години ще продължим основните и текущите ремонти на общинските сгради, благоустрояването на кварталите, облагородяването на междублоковите пространства, изграждането на детски площадки и зони за отдих :

- ✓ продължаваме програмата за публично – частни партньорства;
- ✓ ще завършим православния храм „Свети Дух”.
  - *Църквата ще е с разгъната площ от 1 088 кв.м с максимален капацитет 550 – 600 души. Архитектурно сградата е решена като традиционен едностранствен трикорабен християнски храм, в който е предвидено специално място за църковен хор. Тъй като църквата е построена върху старите градски гробища, под нея ще има крипта за съхранение на костите, извадени при строителството. Куполът ѝ ще бъде изработен по специална руска технология.*

Превенция на риска от природни катаклизми

Предвидено е продължение на корекцията на река Огоста. Необходимите 1,7 милиона лв. вече са осигурени чрез проект по оперативна програма на Европейския съюз.

Нейното предназначение е при изпускане на максимални водни количества да предпази бреговете от разрушаване. До сега корекцията е изпълнена само в горната част на реката. В момента се одобряват тръжните документи за продължението ѝ, след което ще бъде обявена и самата процедура за избор на изпълнител на обекта. Срокът за изпълнение е 2 години след старта на проекта.

Околна среда

Ние осъзнаваме, че местната власт има важна роля и може да допринесе срещу изменението на климата, опазването на биоразнообразието, намаляването на причинените от замърсяването здравни проблеми и по-отговорното използване на природните ресурси.

Стремим се към високи стандарти за качество на въздуха, водите и почвите.

Вярваме че целите, свързани с опазването на околната среда, могат да допринесат и за икономически растеж чрез стимулиране на новаторство и предприемчивост.

Отговорното поведение към бъдещето определя опазването на околната среда като водещ принцип в политиката на Община Монтана. Тя е насочена към мащабни инвестиции за по-чисти въздух, води и почви. 47 милиона лева са вложените досега средства за изграждането на пречиствателна станция, депо за отпадъци и инсталация за сепарирането им.

Въздух

Едно от най-сериозните предизвикателства пред човечеството е намаляване на емисиите на парникови газове. Община Монтана има пакет от приоритетни мерки за съкращаване на вредните емисии във въздуха. Те са развити в няколко програми:

- ✓ за контрол на качеството на атмосферния въздух действа стационарен пункт. Чрез него се следят няколко замърсители – серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици и други. По данни на РИОСВ – Монтана през последните години няма превишение на пределно допустимите норми на серен и азотен оксид;
- ✓ за енергийна ефективност, която освен съкращаване на потреблението на енергия в обществения сектор с 20% до 2020 г., цели и увеличаване използването на възобновяемата енергия ;
- ✓ за намаляване нивата на фините прахови частици в атмосферния въздух. Концентрацията им е една от причините за увеличаване на дихателните заболявания. Град Монтана е сред най-масово газифицираните в страната. По-голяма част от обществените сгради ползват за отопление синьо гориво. Чрез по-голям процент на газифициране за битови нужди ще се намали ползването на твърдо гориво, а от там и замърсяването на въздуха през зимния период средно с 20% до 2020 година;
- ✓ за намаляване потреблението на енергия в товарния транспорт, която включва съкращаване на изминатите километри от товарни автомобили в градската част на Монтана, използването на екологично чисти двигатели, предназначени за „последната миля“;
- ✓ за стимулиране използването на възобновяема енергия в транспорта - биогориво, електричество или водород;
- ✓ Зелена Монтана - 670 дка от територията на град Монтана са зелените площи, от тях 328 дка са с лесопарков характер. Зелената система е богатата с 3 510 дръвчета, засадени само през последния сезон. Уличното озеленяване е 11 декара. Освен него общината поддържа 230 декара ограничено ползване в дворовете на училищата и детските градини, както и 50 декара за специално ползване. В центъра се поддържат градини с едногодишни цветя - 30 декара в целия град. Програмата се изпълнява ежегодно и допринася за увеличаването на зелените зони с нови паркове, морави и цветни лехи. Тя се реализира и в сътрудничество със Съюза на пчеларите, с чиято помощ се залесяват селата от общината с медоносна сребриста бреза;
- ✓ За подобряване на организацията на движението.

Община Монтана продължава поставянето на нова пътна настилка на територията на град Монтана, което ще намали замърсяването с фини прахови частици.

Води

От всички природни ресурси в най-големи количества се използва водата. Сумарният разход на вода за 1 година на един жител на планетата е около 1000 тона. Общото количество вода на планетата се оценява на около 1386 млн. куб. м. От него на сладката вода се падат 2,5 %, като от нея 70 % е „заклучена“ в

ледниците. Най-големи количества вода се употребяват в селското стопанство, промишлеността, бита. Качеството на водата се определя от цял комплекс физични, химични, биологични и бактериологични показатели, обуславящи пригодността ѝ за използване в една или друга област;

В града, разположен на левия бряг на река Огоста и съставните му села живеят 63 хиляди души, а средната възраст е 35 години.

Най-важната задача пред управлението на Монтана бе изграждане на пречиствателна станция за отпадни води. Градът е вече сред малкото в страната, които имат необходимото съоръжение за урбанизираните райони. В станцията се пречистват 28 хиляди кубика вода дневно и. Това допринася за чистотата на най-голямата река на територията на България – Дунав, чиито приток е река Огоста.

В следващите няколко години ще бъде реализиран и проект «Воден цикъл». Чрез него ще бъдат намалени значително загубите на питейна вода по водопреносната мрежа и ще подобри качеството ѝ.

Почви

Поради факта, че в почвите протичат различни физични, химични, биологични процеси, всяко замърсяване води до акумулация на токсичност с много опасни последици.

За да бъдат ограничени те Община Монтана е разработила:

- ✓ програма за управление на отпадъците;
- ✓ система за сметосъбиране и сметоизвозване;
- ✓ система за разделно събиране;
- ✓ депо за твърди битови отпадъци;
- ✓ сепарираща инсталация;
- ✓ производство на компост.

Монтана е чист град. Контейнерите се извозват по график. Има разделно събиране. Прави се дезинфекция на контейнерите.

СЕКТОР „ИКОНОМИКА”

Способността за конкуренция на общината, по методология на Програмата за развитие на ООН, е резултат от действието на следните фактори - потенциал (природен и човешки), равнище на социално-икономическо развитие и човешко развитие. На свой ред потенциалът се оценява въз основа на следните шест показателя – територия, относителен дял на земеделските територии, относителен дял на горските територии, гъстота на населението, относителни дялове на населението „под” и „над” трудоспособна възраст.

Тази методология и проведеното през 2003 г. проучване показва, че Монтана има потенциал да продължи своето развитие от икономическа и социална гледна точка.

След кризата през 90-те години, предприятията в общината започнаха процес на преустройство и сега Монтана е една от развиващите се общини в страната.

Разпределението на наетите лица е близко до средното за страната. Най-голяма заетост през 2009 г. се създава от индустриалния сектор

(промишленост и строителство) – 38,2%, при средно за страната – 32,6%. Търговията и услугите са допринесли за 28,9% от заетостта, при средно за страната – 31,6%. На селското стопанство се падат 4,8% от работните места, при средно за страната – 2,7%.

Данните сочат, че е налице балансирано разпределение на икономическите дейности като голяма част от заетостта се формира на първо място от индустриалния сектор и на второ от търговията и услугите. За анализ са взети данни от последната статистическа и особено тежка година, когато заетостта е спаднала с близо 1500 души спрямо предходната и се е върнала на нива от 2000 г.

От 2000 до 2008 г. индустриалният сектор бележи слаб, но постоянен ръст от 2,7 % - от 41,5% до 44,2%. Търговията и услугите се колебаят в рамките между 22% и 26% за същия период.

Независимо от нарастването, ръстът на инвестициите в промишленост и строителство в Монтана е недостатъчен за по-значително развитие на икономиката.

През последните 10 години Община Монтана работи последователно за подобряване на бизнес-климата. Важни в това отношение са инфраструктурата и административното обслужване.

В общината е изградена:

- ✓ добре работеща система за обслужване на гражданите;
- ✓ планирано е създаването на гише на предприемача, което значително да намали административните бариери;
- ✓ изпълнява се проект по оперативна програма „Административен капацитет”, с който ще се осигури програмно и ресурсно обезпечаване за предоставянето на административни услуги на гражданите и бизнеса чрез развитие на високо функционален уеб-портал на Община Монтана и още пет общини - Вършец, Берковица, Георги Дамяново, Бойчиновци и Чипровци. Това решително разширява възможностите за представяне пред по-широк кръг потенциални партньори, инвеститори и други заинтересовани страни, не само на нашата община, но и на област Монтана;
- ✓ продължаваме усилията за ефективни контакти и координация между местните НПО, бизнеса и общинската администрация и Общинския съвет, което е потенциал за устойчивото развитие на Монтана.

За привличане на инвестиции общинската администрация подготви и изпълни два проекта по програма ФАР за развитие на нова индустриална зона. За целта бе отделен общински терен от 86 дка, на главен път II 181 Монтана – Лом, на който да се разполагат производствени предприятия. Изградена е част от инфраструктурата – водопровод, ограда и административната сграда на новосъздадената общинска фирма „Технологичен парк” ЕООД.

Създаването на индустриални зони цели привличането на инвеститори като им се предлагат терени под наем или разсрочено плащане без право на препродажба на значително по-изгодни цени, определени от Общинския съвет. В определен в договора срок предприемачите трябва да инвестират и започнат производство, както и да наемат определен брой работници и служители.

Ролята на общинската фирма „Технологичен парк” е да осигури до индустриалната зона и съответно до всеки терен в нея всичко необходимо за стартирането на едно производство – подстъпи, електричество, газ, вода и

т.н., както и да се грижи за общите части – пътища, алеи, тревни площи, да съдейства при взаимодействието с комуникационните дружества. Втората важна роля е представянето на парка, търсенето на инвеститори и преговори с тях.

Приоритетни направления на Индустриалния парк са:

- ✓ екологично чист, основаващ се на науката бизнес в следните отрасли: логистика и спедиция, складове, хранителна и преработваща промишленост, както и съпътстващи услуги – банки, застрахователна дейност, ремонтни услуги и др.;
- ✓ в следващия мандат ще бъде доизградена довеждащата инфраструктура до парка;
- ✓ ще бъдат привлечени инвеститори, което от своя страна ще доведе до разкриването на нови работни места и устойчиво увеличаване на приходите в общинския бюджет от нови производства.

Туризм

Сравнително малкият брой туристически атракции на територията на общината ограничават развитието на туризма . Една от целите ни е да използваме централното местонахождение на Монтана и да насочим усилията си към хотелско и екскурзоводско осигуряване на посетители към съседните общини и области, разполагащи с туристически обекти.

Важен проект през следващите 3 години е превръщането на Античната крепост в Монтана в културно-туристическа атракция. Комплексът ще представя културно-историческото наследство на региона като средище на множество културно-туристически маршрути.

Със средства от оперативна програма „Регионално развитие” ще се извършат:

- ✓ етапна консервация, реставрация, експониране и социализиране на археологическите структури в югоизточната част на крепостта;
- ✓ изграждане на паркинг и пътека от площад „Георги Александров” до крепостната стена (портата на крепостта);
- ✓ монтиране на граждански информационен център;
- ✓ Изграждане на алейна мрежа във и извън очертанията на крепостта и на друга необходима дребномащабна инфраструктура за целогодишно предлагане на туристическия продукт;
- ✓ художествена реализация на осветителна система за светлинно шоу „Звук и светлина”.

С тези дейности ще се постигне:

- ✓ извеждане на естествения исторически декор от статичното състояние на слабо използвана даденост;
- ✓ модерно интерпретиране на ценностите, завещани от историческото наследство от различни епохи;
- ✓ интегрираният туристически продукт ще повиши дела на туризма в местната икономика.

Наред с гореизброеното Монтана трябва да се подготви и да посрещне възможностите, които ще се открият след завършване строителството на Дунав-мост 2 и реконструкцията на път Е 79, който преминава покрай 9 населени места от общината и я прекосява по цялата ѝ дължина. Те са главно в изграждането на

обслужваща инфраструктура – хотели, крайпътни заведения, ТИР-паркинги, логистични терминали, складове, сервизни работилници и др.

През следващите 4 години ще продължим и ще разширим традиционното сътрудничество с редица организации и институции за икономическото развитие на общината – Агенцията за регионално развитие, Българска търговско-промишлена палата, Българска стопанска камара, браншови организации и др. Сравнително ново, но вече доста динамично, е сътрудничеството с Български икономически форум за представянето на региона в Европа и на потенциала му за приемане на чуждестранни инвестиции.

ОБЩИНСКАТА СОБСТВЕНОСТ

Общинската собственост е материална основа на местното самоуправление. Ефективното ѝ, планирано и в интерес на населението, управление е предпоставка за успешното реализиране на политиката на общината във всички сфери.

Стратегическата ни цел е създаването на условия за управление и разпореждане с имотите и вещите – общинска собственост, за получаване на максимални собствени приходи. Повишените приходи в бюджета са основа за подобряване социалната, техническата и екологична структура на нашата община. Така ние можем да реализираме устойчив икономически растеж.

Пълна прозрачност по обявяване и провеждане на процедурите, свързани с управлението на собствеността на общината, остава основният ни принцип на работа.

Приоритети в управлението на общинската собственост за мандат 2011-2015 год. :

ЗЕМДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ – ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ

За да удовлетворим засиления интерес към общинския поземлен фон от земеделски производители ще направим:

- ✓ идентифициране на ползвателите без правно основание на общински земеделски земи;
- ✓ възстановяване на унищожените общински полски пътища;
- ✓ ще предоставим мери и пасища общинска собственост по искания на земеделските стопани;
- ✓ ще предоставим мери и пасища и на лица, които са поели задължение да ги поддържат в добро земеделско и екологично състояние;
- ✓ ще извършим преглед на земеделските земи и ще предприемем действия за уедряване на тези, за които е възможно;
- ✓ ще защитаваме интересите на собствениците на земеделски имоти, които попадат в обработваните от арендатори масиви, като се продължи и изплащането на преведените от арендаторите суми;
- ✓ ще продължи предоставянето на земи от общинския поземлен фонд на граждани, на които е издадено решение на общинската служба по земеделие за признаване правото на възстановяване на собствеността в съществуващи или възстановими стари реални граници, в изпълнение на съдебни решения за признато право на собственост или за обезщетяване на собствениците, чиято собственост не може да бъде възстановена;
- ✓ при осъществяването на проекти, които са в полза на развитието на града и общината, ще се провеждат процедури за промяна на начина на трайно

ползване или промяна на предназначението на земеделски земи, които са допустими според разпоредбите на Закона за стопанисване и ползване на земеделските земи /ЗСПЗЗ/.

ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ, ПРЕДОСТАВЕНИ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ГРАЖДАНИ ПО ПАРАГРАФ 4 ОТ ЗСПЗЗ

По §4 от преходните и заключителни разпоредби /ПЗР/ на ЗСПЗЗ са одобрени и влезли в сила планове на новообразуваните имоти за местностите: Мало поле, Парта, Бърдото – Конички дол, Разсадника – връх Затворнишки.

Продължават процедурите по придобиване право на собственост на имоти от ползвателите с права по §4 от ПЗР на ЗСПЗЗ и възстановяване на имотите на собствениците на земеделска земя, попадаща в терен по §4 в тези местности. Предстои:

- ✓ изготвяне на План на новообразуваните имоти за землищата на с.Студено буче, Войници и Николово;
- ✓ актуване на имотите, които не са възстановени на собственици и ще се продават на ползвателите, извършили подобрения в тях.

НАДЗОР И АКТУВАНЕ НА ИМОТИТЕ – ОБЩИНСКА СОБСТВЕНОСТ

В последните години се подобри информационното обслужване на администрирането на общинската собственост. Разработена и внедрена е вътрешна информационна система за общинската собственост, в която са регистрирани всички актувани имоти и наематели. В действие е електронен регистър за общинската собственост, който е публикуван на официалната интернет страница на общината.

Ще продължи:

- ✓ актуването на новопридобити общински имоти, при промяна характера на собствеността от публична общинска в частна общинска или обратно и на имоти, засегнати от изменение на подробни устройствени планове, съгласно Закона за общинската собственост.

ОБЩИНСКИ ЖИЛИЩЕН ФОНД

Община Монтана разполага със 150 общински жилища, в които са настанени крайно нуждаещи се граждани, специалисти и хора в тежко материално положение. Картотекираните кандидати за общинско жилище са 10 000 души.

С приемането на Закона за етажната собственост управлението на общинския жилищен фонд ще се усложни. Общината ще заложи в следващите си бюджети достатъчно средства, с които да участва в ремонти и саниране на жилищните сгради, за да съхрани жилищния си фонд.

Административно обслужване

Основната ни цел е да продължим въвеждането на модерни и ефективни системи на администриране, което е в унисон с високите очаквания на българските граждани, бизнеса и Европейския съюз.

Една от основните функции на администрацията е да предлага бързи и съвременни услуги на населението, като целта е стандартът да се изравни с

европейския. Направените промени и новаторските методи на управление през последните години осигуряват ефективност при обслужването на гражданите и бизнеса, подобряват комуникацията между администрацията и хората, и между отделните екипи в общината и кметствата, ограничават административните бариери и разноски, както за бизнеса и гражданите, така и за администрацията.

Административното обслужване се осъществява съгласно Закона за администрацията и Административно-процесуалния кодекс (АПК). Това гарантира равнопоставено, честно и любезно отношение към всички потребители; открито общуване; равен достъп и пълна информация; висока професионална етика; координиране и взаимодействие с всички страни; надеждна обратна връзка; работа по предварително разработени и обявени правила; качествено, ефективно и ефикасно обслужване.

ПРИОРИТЕТИ:

- ✓ Ние внедряваме система за електронни услуги. Дистанционно гражданите и бизнесът ще могат да получават необходимата информация, ще заявяват услуга, ще плащат и получават заявеното. Предимства на електронните административни услуги са:
  - лесно, бързо и ефикасно протичане на процедурите;
  - спестяване на усилия, средства, труд и време на гражданите и администрацията;
  - актуална информация в реално време;
  - еднократно събиране и създаване на данни;
  - повишена прозрачност за процесите и услугите;
  - максимална обективност в обслужването;
  - ограничаване на корупционните фактори.
- ✓ През следващите 4 години ще преминем към пълен електронен документооборот на входящата и изходяща документация; пълен електронен архив за справки по всяко време и от всяко работно място; генератор на справки и отчети на различни нива; управление на администрацията с маршрути на документите по йерархията на структурата; управление и контрол върху задачите и процесите; управление на качеството.
- ✓ Продължаваме цифровизирането на регистрите по гражданско състояние /раждане, брак, смърт/ във всички населените места на общината.
- ✓ Звената “Местни приходи” и “Общински архив” ще се включат към общата деловодна система на общината.
- ✓ Работим по въвеждане на Система за управление на качеството на услугите.
- ✓ Изпълнението на този приоритет започва след приключване на проекта “Унифициране възможностите на общините при предоставяне на електронни услуги на гражданите и бизнеса”, по който работим в момента.
- ✓ Проектът ще :
  - регламентира контрола по изпълнение на заявките за услуги на граждани - да се установи практика на регулярно попълване на формуляр за оценка ефективността от работата на ОЦУИГ;

- улесни комуникацията между администрацията и потребителите на услуги;
- повиши удовлетвореността на потребителите на административни услуги;
- измерва мнението на гражданите за качеството на обслужване при получаване на услуга;
- обвързва системата за експресно измерване мнението на гражданите за качество на обслужване с информационната система на общината;
- създаде портал за услуги в интернет-сайта на общината.

Социална политика

В основата на социалната политика ние поставяме човека - неговите права, достойнство и сигурност. Осъзнаваме, че в Община Монтана всеки трябва да реализира възможностите си за по-добър живот без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. Придържаме се към недискриминация, обществена солидарност и толерантност към всички социални групи. При планиране и предоставяне на социални услуги се ръководим от благосъстоянието на децата, семействата, уязвимите общности и хора в унисон с международно признатите права на човека. Целта ни е да развиваме модерни, разнообразни и достъпни социални услуги, които отговарят на потребностите на хората и общностите в риск и допринасят за пълноценна реализация и по-добро качество на живот.

На територията на Общината има 9 заведения за социални услуги с общ капацитет 575 места /за деца – 139 места, за възрастни 436 места/.

- ✓ *Домашен социален патронаж - обслужва 350 лица по домовете и 225 лица извън обичайната домашна среда.;*
- ✓ *Дневен център за деца и младежи с умствени увреждания;*
- ✓ *Център за възрастни хора с увреждания;*
- ✓ *Център за стари хор;*
- ✓ *личен асистент и домашен помощник.*
- ✓ *Резидентен тип услуги – ЦНСТ “Имам дом” /проектно изпълнение/;*
- ✓ *Център за временно настаняване;*
- ✓ *Комплекс за социални услуги:*
  - *център за обществена подкрепа и кризистно настаняване;*
  - *преходно жилище.*
- ✓ *Обществена трапезария – чрез нея вече трета година в зимните месеци се осигурява топла храна за хора с ниски доходи или без такива.*

Наши приоритети са:

- ✓ Развитие на услуги за превенция на социалното изключване и изолация.
  - разширяване на мрежата от социални услуги във всички населени места в общината за подкрепа и интеграция на уязвимите семейства и деца;
  - създаване на нови социални услуги и увеличаване на капацитета на съществуващите, които развиват и подкрепят форми на алтернативна семейна грижа;

- подкрепа на социалното включване на децата с увреждания, на уязвимите семейства и превенция на рисково поведение на подрастващите;
  - разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на включването и реализация на лицата с увреждания;
  - създаване на услуги за социалната интеграция и реализация на младежи, безработни и хора със зависимости и/или, живеещи под прага на бедността;
  - разширяване на мрежата от социални услуги за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора.
- ✓ Деинституционализация и подобряване качеството на резидентната грижа чрез гарантиране на достъп до качествени социални услуги в общността. Задачите ни в тази област са:
- разработване на планове за закриване/трансформация на всички специализирани институции в Общината;
  - настаняване на децата от институции в различни форми на семейна грижа;
  - създаване на нови социални услуги от резидентен тип със среда близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда;
  - подобряване качеството на съществуващите услуги от резидентен тип.
  - закриване и трансформация на съществуващите специализирани институции за деца;
  - подпомагане на социалната интеграция на младежите, напускащи специализирани институции;
  - разкриване на социални услуги от резидентен тип със среда близка до домашната за хора с увреждания и стари хора;
  - подобряване качеството на грижа в институциите за хора с увреждания и стари хора и предлагане на социални услуги в общността;
  - Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.
- ✓ Програмата ни за управление в социалните дейности на Община Монтана за следващите 4 години включва следните проекти:
- Защитено жилище за лица с психични проблеми – 2012 г.;
  - Център за настаняване от семеен тип като делегирана държавна дейност от 2012 г.;
  - Центрове за настаняване от семеен тип за деца с увреждания по проект. /2012 – 2015 г./;
  - Кризисен център за жени и деца, жертви на насилие и трафик;
  - Център за работа с деца на улицата. /2012 – 2013 г./;
  - Областен център по приемна грижа. /2012 – 2013 г./;
  - Център за ранна интервенция и превенция за деца с увреждания от 0 до 7 години;
  - Социална услуга “Звено майка и бебе”;
- ✓ Ще бъде увеличен капацитетът на:

- Дневен център за възрастни с умствени увреждания;
  - Център за обществена подкрепа от 70 на 100 лица. / 2013 – 2015 г./;
  - Домашен социален патронаж - ежегодно с около 20 места;
- ✓ Завишаване квотата на асистенти за хора с увреждания и домашни помощници на територията на населените места в Общината;

ОБРАЗОВАНИЕ

Ние провеждаме интегрирана политика, в която водеща е ролята на образованието, на възпитанието и на личностното развитие на децата и юношите и ще постигнем това при пълна прозрачност и отчетност на управлението.

Нашите приоритети отчитат специфичните потребности на образователната система и представляват основен елемент за изграждане на икономика, основана на знанието. Ще създадем условия за повишаване качеството и ефективността на системата.

Образованието в Община Монтана е носител на националните ценности и изпълнява стратегическите цели, заложи в общинския план за развитие. То е съобразено с традициите и с новите социално-икономически условия, както и с политиката на Европейския съюз. Свързано е със специфичните особености - демографски, културно-исторически и ресурсни, на града и общината.

Работим за въвеждане на иновации и технологии, които дават възможност за нови подходи при преподаването и ученето, улесняват обучението и развитието.

Целта ни е не само равен достъп до образование, а до качествено образование, като предпоставка за устойчиво развитие.

В Монтана детските градини са дванайсет. Към осем от тях като филиали са преобразувани самостоятелните ЦДГ от десет малки села. Във всичките има обособени кътове за игра, които отговарят на стандартите. Създадени са максимално добри условия за провеждане на целодневно и полудневно обучение чрез оптимизиране на мрежата, като е взет под внимание демографският проблем. Осигурен е превоз на деца, значителна част от тях са ромчета, от задължителна предучилищна възраст до близки детски градини. Интегрирани са голям брой деца с увреждания и от етническите малцинства в детските заведения в община Монтана.

Стратегическата ни цел е, да продължим да модернизираме детските градини и училищата, за да отговорят на световните стандарти.

Приоритетните направления:

- ✓ Ще продължим и развием моделът за достъп до качествено образование на децата, за които българският език не е майчин. Отстрояваме политиката за ранното им приемане в детските заведения, което ги адаптира по добре в общообразователната система. Ще надградим практиката за издирване на деца, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка.

- ✓ Достъпната архитектурна среда за деца с увреждания проодължава да е наша основна задача. Положителната нагласа на персонала към интегрираното обучение вече е факт. Ще работим за утвърждаване в обществото и в учебните заведения на атмосфера за мултикултурно сътрудничество, както и за увеличаване броя интегрирани деца със специални образователни потребности в масовите групи. Ще продължим съвместната си работа с родителите за толерантна образователна среда, която стимулира приемането на „различния“.
- ✓ Осъвременяването на материалната база е неотменна наша задача. Търсим ресурси и европейски програми за подмяна на дограмата и в останалите шест детски заведения. Ще кандидатстваме с проекти по структурните фондове на Европейския съюз и националните програми на Министерството на образованието, младежта и науката за енергоспестяващи мероприятия в тях. Важна задача е повишаването на сигурността в системата на образованието със система за видеонаблюдение във всички детски градини.

В Монтана има 20 училища, от които 15 общински - 8 основни, 5 средни общообразователни, две профилирани гимназии - езикова и природо-математическа, както и 5 професионални гимназии. Обединеният детски комплекс осигурява допълнителни извънучилищни дейности. В Монтана има и частен професионален колеж. Развитието на образователната мрежа следва демографските процеси в общината и отговаря на социално-икономическите потребности на населението.

Приоритетно ще осъществим :

- ✓ Оптимизиране на училищната мрежа в града за максимално използване на сградите и на финансовия ресурс. Така ще бъде ограничена нелоялната конкуренция между училищата. Ще бъде повишен имиджът на училището като институция.
- ✓ Подкрепата за повишаване квалификацията на учителите остава наша постоянна задача като стимул за осъвременяване на преподаването.
- ✓ Ще търсим като партньори неправителствените организации за прилагане на система от стимули за обхващане на децата от малцинствените общности в училище. Стремим се да повишим гражданското участие в европейски програми.
- ✓ Доизграждането на достъпна архитектурна среда във всички училища за интегриране на децата с увреждания е важна задача в политиката за управление. Ще продължим добрата практика за включването на училищата и училищните настоятелства в проекти, финансирани от Европейския съюз и други източници. Нашата подкрепа ще има професионалното образование за насочване и придобиване на нови знания и умения, съобразени с конкретни работни места. То ще изгражда практически умения за вземане на решения и на актуален избор за кариерата и бъдещето, ще развива у децата и младите хора естетическа, културна и гражданска позиция.

Здравеопазване

Политиката на община Монтана в сферата на здравеопазването е повлияна от националната и от приоритетите на Европейския съюз в тази област. Тя е насочена към подобряване и развитие на общественото здраве, бързата реакция към заплахи по отношение на здравеопазването, към здравната промоция и профилактика.

През годините предприехме необходимото за успешното стартиране и реализиране на реформата в тази сфера. Финансирахме закупуването на съвременна апаратура в болничната помощ и подпомогнахме ремонтването на сградния фонд в лечебните заведения. Създадохме добри условия за работа на лекарите в практиките за първична медицинска помощ в града и в селата на общината. Осигурихме медицински специалисти във всички училища и детски градини на територията на Монтана. Финансирахме купуването на консумативи и медикаменти за работата им и се грижехме за професионалната им квалификация. Поддържахме и доизграждахме добре обзаведени дневни детски ясли и детска кухня. Подпомогнахме лечението на военноинвалидите, военнопострадалите и ветераните от войните. Осигурявахме достъп до здравни услуги на социални групи в неравностойно положение. Предоставихме материална база за дейност, средства за консумативи и финансова подкрепа на организациите на хората с увреждания. Работихме върху промоцията и профилактиката на здравето съвместно с други институции, неправителствени и пациентски организации.

Девизът на Световната здравна организация “Здраве за всички през XXI век” определя нашата работа.

Тя е насочена към укрепване и опазване здравето на хората, понижаване заболяемостта и намаляване на страданията, причинявани от основни болести, травми и увреждания.

Водим се от следните основни приоритети :

- ✓ Осъвременяване на ресурсите в здравната система към новите изисквания като подпомагаме действията на лечебните заведения за оптимизиране на базата за рационалното използване и за създаване на възможности за високоспециализирани дейности.
- ✓ Ще работим за по-добра осигуреност на лекарските и зъболекарските практики в доболничната помощ в селата.
- ✓ Ще подобряваме материалната база и качеството на услугите в дневните детски ясли и детската кухня.
- ✓ Ще работим за подобряване здравната култура на хората, с фокус върху учениците и ромската общност.

Грижата за подобряване здравния статус на населението в община Монтана е основна в политиката на управление през следващите години, с акцент върху

детското здравеопазване, хора с тежки хронични заболявания и хора в неравностойно положение. Стратегическа цел в стратегията за развитие на Община Монтана 2007 – 2013 г. е "Подобряване здравеопазването на населението"

Проекти 2011 - 2015

- ✓ Програма за профилактика и здравословен начин на хранене и живот с подкрепата и съдействието на компетентни институции.
- ✓ Дневен център за хора с психични заболявания и център за хора с увреждания.
- ✓ Кампании за повишаване здравната култура и намаляване на рисковете за здравето поведение – срещу наркотици, тютюнопушене и други социалнозначими здравни проблеми.
- ✓ Превенция сред рисковите групи на инфекциозни социалнозначими заболявания – СПИН, хепатити, сифилис.

Политиката на общината ще бъде насочена изцяло към човека и неговите здравни и социални потребности – за да получи помощ тогава, когато има нужда, в максимално добри условия при гарантирано финансиране.

КУЛТУРА

Монтана е селище с древна история, съхранило в себе си културните пластове на различни епохи и цивилизации. Продължаването на разкопките в района на Античната крепост и завършването на проекта за реконструкцията на парк Калето ще превърнат града в една от туристическите атракции на Северозапада. Социализацията на културното наследство и грижата за него ще сложат началото на развитието на културно-исторически туризъм. Този вид туризъм привлича основно чужди граждани, а те най-често искат да видят всичко. Изграждането на алтернативни пространства за сценични изкуства /открити сцени/ в района на крепостта, Слънчевата градина и парк Монтанензиум, ще привличат много зрители и ще дадат възможност за изява на десетките самодейни колективи.

Развитие на общинския театър „Драгомир Асенов“ не само като приемаща сцена, но и като творческа институция, създаваща качествен сценичен продукт, ще отговори на потребността на малките и големите почитатели на театралното изкуство. Залата на театъра би могла да се използва и като кино салон. Приемането на Пътуващото кино, което показва основно български филми, е начин да се запълни вакуума от липсата на кино и паралелно с това да се популяризира родното киноизкуство. Гастролите на балетни постановки, оперни и оперетни спектакли, симфонични оркестри и симфониети ще допълни културния афиш на Монтана и ще удовлетвори изискванията на една сравнително малка, но вискателна част от аудиторията.

Политиките в сферата на културата в следващите години са базирани на европейски ценности, изразени в девиза на общността "Единни в многообразието". Те са важни за съхраняване на традицията, опазване на идентичността и развитие на креативността.

Творчество, познание и умения са ключовите стратегии за успех в глобалният 21 век. Това налага да се промени отношението към културата. Обвързването ѝ с образованието, опазването на духовното наследство, използването на туристическия потенциал, както и развитието на културните индустрии, са двигател на социално-икономически промени и предпоставка за устойчиво развитие на общината.

Основните приоритети в политиката на общината за следващите години:

- ✓ ще положим усилия да привлечем млади хора в културните институции, за да внесат новото и авангардно мислене в сферата. Приемствеността между поколенията и съчетаването на най-доброто от традицията с принципите на артмаркетинга ще допринесе за създаването на пазар за изкуствата и развитието на културните индустрии, което ще рефлектира и върху устойчивото развитие на общината;
- ✓ ще стимулираме създаването на програми за перманентно повишаване на квалификацията на ръководителите на културните институции и ключовите експерти в унисон с динамично променящата се социално-икономическа среда и концепцията за учене през целия живот;
- ✓ ще подпомагаме творческия обмен и междукултурния диалог, които са и приоритети на политиката на ЕС. Общината ще подкрепя представянето зад граница на най-добрите постижения на местното изкуство като съфинансира участието на фолклорни формации във фестивали и турнета в чужбина и размяната на изложби и търси за целта подкрепата на програма "Мобилност" на Министерство на културата;
- ✓ ще работим за приобщаването на местната общественост към значимите културни събития, както и за разширяване на обхвата на публиката с жители на съседни общини и области. Така Монтана ще се превърне в център на атрактивен фестивален туризъм, ще продължим и развием, наложилите се в последните десет години изяви - Международният фолклорен фестивал, посветен на Празника на Монтана Свети Дух, Дикоилиевите празници, Международният конкурс за детска рисунка "Тъпан бие, хоро се вие" и Международният симпозиум по скулптура и живопис;
- ✓ ще продължим професионализацията на Духовия оркестър „Дико Илиев“ към НЧ "Разум" и подкрепата на детския фолклорен конкурс "Напеви от Северозапада", защото музикалното наследство на Дико Илиев и северняшкият фолклор са най-ярките носители на местната културна традиция. Ще продължим да обогатяваме националното музикално наследство чрез високохудожествени авторски произведения от организираните от Община Монтана Национален конкурс за създаване на нови творби за духов оркестър;
- ✓ ще използваме всички възможности за привличане на средства по структурните фондове, от Националния фонд „Култура“ и други източници на алтернативно финансиране в сферата на културата;

- ✓ ще подобрим инфраструктурата на културните институции чрез възможностите на Оперативна програма „Регионално развитие”. С проекти и финансовата подкрепа на ЕС ще започне основен ремонт на Камерна зала и на сценична механизация на драматичен театър “Драгомир Асенов”, на салона на НЧ “Разум” и на Общински младежки дом. Финансови донори ще се търсят и за довършването на започнатата сграда на Регионален исторически музей или адаптиране на съществуваща сграда;
- ✓ ще работим за задълбочаването на сътрудничеството между образованието и културата, както и по-тясното ѝ обвързване с неформалното образование, както и с използването на ресурсите и потенциала на регионална библиотека «Гео Милев» като информационен център;
- ✓ ще партнираме на читалищата в усилията им да съхранят автентичния фолклор и паралелно с това да развият дейности, които отговаря на предизвикателствата на съвременния свят и да поддържат успешно социалната интеграция в малките села;
- ✓ ще стимулираме развитието на публично-частното партньорство в сферата на културата чрез ресурсите на културните институции и творческия потенциал на частни сдружения;
- ✓ ще въвличаме на всички заинтересовани страни в дискусия за културната стратегия на Община Монтана и разработването ѝ на базата на широк дебат с участието на национално признати експерти.

СПОРТ

Политиката ни в сферата на спорта е насочена към създаване на условия за системни занимания със спорт на децата и младите хора, оптимално функциониране на спортните обекти и съоръжения и ефективното им използване както за професионален, така и за любителски спорт. Изградената база - зали, салони, стадиони, игрища, площадки, е предпоставка все повече подрастващи да спортуват в свободното си време.

В следващите четири години ще продължи приоритетно:

- ✓ Насърчаването на детско - юношеския спорт към спортните клубове;
- ✓ изпълнението на общинския спортен календар;
- ✓ организирането на Ученическите спортни игри в седем вида спорт, както и финансиране на отборите, класирали се за участие в следващите етапи;
- ✓ текущите и основни ремонти на спортните обекти;
- ✓ изграждането на нова материално – техническа база и модернизиране на съществуващата;
- ✓ подпомаганет на изявени спортисти, класирали се за участие в балкански, европейски и световни първенства;
- ✓ международен спортен обмен с побратимени градове;

Ремонти и обновяване на спортните обекти се извършват и в момента. Направен е ремонт на терена на стадион „Огоста”. Изгражда се тренировъчен футболен терен с изкуствена настилка с размери,

отговарящи на изискванията на ФИФА и УЕФА и три лекоатлетически коридора. Извършва се основен ремонт на зала „Огоста”.

Приоритети 2011 - 2015:

- ✓ Развитието на детско – юношеските школи към спортните клубове и в Обединен детски комплекс „Ние, вработата”;
- ✓ Създаване на подходящи условия за спортуване на подрастващите ученици в училище и в свободното време;
- ✓ Създаване на условия за достъп до спортните обекти и съоръжения на хора с увреждания;
- ✓ Съдействие на спортните клубове при кандидатстване по програми към МФВС за активния отдих на учениците;
- ✓ Изграждане на осветление на стадион „Огоста”;
- ✓ Реконструкция на лекоатлетическата писта на стадион „Огоста”;
- ✓ Изграждане на нови спортни площадки и тренировъчни игрища;
- ✓ Обособяване на велоалеи в различни зони на града и кметствата;
- ✓ Изграждане на байк - парк до скейтборд площадката в Слънчевата градина;
- ✓ Изграждане на картинг–писта, писта за авто-и мотокрос.
- ✓ Създаване на условия за разширяване на спортната база;
- ✓ Изграждане на многофункционална спортна зала /„Арена”-Монтана/.